

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA PARTICIPACIÓ (GESTIÓ URBANÍSTICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El veïnat representat en aquesta associació, que ha mostrat la seva oposició a la construcció d'habitatges dotacionals públics als sòls de la carretera de Sant Cugat, XX, va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat perquè considerava que la taula de treball que havia de reflexionar i concretar el projecte de transformació integral de l'espai i les oportunitats de millora ambiental que resultarien de la cobertura de la ronda de Dalt, no havia complert la finalitat per la qual es va convocar.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Gràcia** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 2 de febrer de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 10 de novembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

Des del Districte de Gràcia, es va convocar els veïns i veïnes de la zona a participar en un espai de diàleg, un punt de trobada, liderat des del Districte, amb la voluntat de promoure un debat comunitari entorn dels futurs usos del nou espai que es generi un cop es cobreixi el vial de la ronda de Dalt en el tram de Gràcia, des de l'avinguda de Vallcarca fins a la plaça d'Alfonso Comín, i que s'ha materialitzat en forma de procés participatiu.

1. Procés participatiu “Els futurs usos de la ronda de Dalt en el tram de Vallcarca (Gràcia)”

Aquest procés s’ha desenvolupat entre els mesos d’octubre del 2021 i febrer del 2022, a través de l’opinió dels veïns i veïnes de l’entorn sobre les seves preferències en la nova configuració de l’espai, i es coneix amb el nom d’“Els futurs usos de la ronda de Dalt en el tram de Gràcia (procés participatiu per definir els futurs usos per al tram des de l’avinguda de Vallcarca fins a la plaça d’Alfonso Comín de la ronda de Dalt).

En el marc d’aquest procés de transformació de la zona, l’Institut Municipal de l’Habitatge (IMHAB) impulsa la construcció de 34 habitatges dotacionals públics a la carretera de Sant Cugat i s’ha previst la construcció de l’Institut Vallcarca als jardins del Doctor Comas i Llaberia i l’execució de les obres de construcció dels jardins d’Anna Piferrer.

S’ha promogut aquest procés participatiu abans de la redacció del projecte perquè esdevingui una oportunitat per definir, de manera participativa, els usos d’aquest nou espai públic.

Les seves conclusions s’han concretat en un informe per lliurar a l’equip redactor, per incloure els resultats acordats a l’avantprojecte de l’àmbit.

Les temàtiques que s’han escollit per definir els futurs usos han girat al voltant de tres eixos principals: la vida quotidiana del veïnat, la infraestructura verda urbana i la perspectiva de gènere.

En aquest procés, han estat cridats a participar-hi persones i entitats del barri de Vallcarca i els Penitents, del seu sector comercial, dels centres educatius i sanitaris, dels equipaments, i la ciutadania en general. Entre elles, hi ha estat convidada, l’AV Vallcarca-Penitents.

En total, entre les enquestes fetes amb el punt mòbil de recollida de propostes i l’assistència als debats presencials, s’ha recollit la veu de 175 persones.

2. Fases del procés: informació, recollida de propostes

Quant a la metodologia que cal seguir, per tal de garantir el compliment dels objectius, s’han planificat des d’espais de reflexió individual (enquestes), passant per accions d’informació, reflexió i recollida de propostes a l’espai públic (punts mòbils pels voltants del passeig de la Vall d’Hebron), fins a espais deliberatius (tallers participatius temàtics).

Ahora, la plataforma participativa decidim.barcelona ha estat un espai de difusió i transparència del mateix procés i les accions que s’han desplegat.

La feina s’ha dividit en tres fases:

Fase 1. Informació

S'han organitzat dues sortides en el format de punts d'interacció mòbil, en diverses franges horàries, per tal de facilitar el contacte amb diferents perfils de persones.

Posteriorment s'ha presentat el procés al Consell de Barri de Vallcarca.

S'ha desenvolupat una primera sessió de debat obert al veïnat que s'ha iniciat amb la presentació de l'avantprojecte redactat per a aquest tram i ha continuat amb un espai dedicat a compartir i debatre els criteris per definir els usos del programa funcional.

S'ha fet, també, una enquesta oberta a la ciutadania en la qual s'han recollit tant els usos actuals del veïnat com preferències i propostes d'usos del nou espai, tant en el marc dels punts d'interacció mòbil com de la plataforma participativa decidim.barcelona.

Fase 2: Recollida de propostes

Les propostes recullen les necessitats del veïnat i diversos criteris d'intervenció a través de la definició dels futurs usos de la ronda.

S'han organitzat sessions de debat obert, en grups de treball, sobre els eixos temàtics concrets (la vida quotidiana del veïnat, la infraestructura verda urbana i la perspectiva de gènere).

Fase 3: Retorn i seguiment

S'ha redactat una memòria descriptiva del procés, amb les seves conclusions principals, incorporant-hi els resultats i la síntesi dels acords de les propostes recollides.

Aquestes conclusions s'han traslladat a l'equip redactor de l'avantprojecte, perquè les pugui valorar i incloure a l'avantprojecte de cobertura de la ronda de Dalt, en el tram de Gràcia. Un cop estudiada i valorada la seva incorporació al projecte, se'n farà un retorn als participants.

3. Resultats del procés participatiu

Els resultats obtinguts del procés participatiu s'han presentat a la ciutadania a través de la plataforma participativa decidim.barcelona.

A tall de síntesi, els acords majoritaris són els següents:

- Interès a construir un espai que afavoreixi la vida comunitària.
- Interès a augmentar els espais verds, amb una finalitat no merament contemplativa, sinó funcional (espais trepitjables i educatius).

- Desig de reduir la contaminació atmosfèrica i acústica.
- Voluntat d'integrar l'espai en el seu entorn natural (la muntanya de Collserola), fomentant els corredors verds.
- Habilitar zones de joc infantil amb elements actuals i fabricats amb materials més amigables amb el planeta, com la fusta, i integrar elements naturals en aquests espais.
- Habilitar zones d'esport i salut, amb la instal·lació d'un equipament polivalent i versàtil, que incorpori pistes de diferents esports de grup i, alhora, que permeti també altres usos, com ara culturals.
- Habilitar espais d'estada i relació amb presència i envoltats de verd.
- Augmentar la seguretat (adoptant les mesures necessàries en matèria de circulació i il·luminació).

4. Descontentament per la construcció d'habitatges públics

El procés participatiu s'ha vist condicionat per una situació de disconformitat per part del veïnat en relació amb una circumstància externa, com és el projecte de construcció dels habitatges dotacionals públics a la carretera de Sant Cugat per part de l'IMHAB.

S'ha dedicat molt temps a recollir l'enuig d'un grup de veïns respecte a aquest fet, malgrat que la presa de decisions sobre l'execució de la construcció d'aquests habitatges no pertany a l'àmbit d'aquest procés participatiu perquè està condicionada pel planejament urbanístic, que permet la construcció d'aquests habitatges.

CONSIDERACIONS

L'Associació de Veïns de Vallcarca-Penitents es va adreçar en data 28 d'agost de 2020 a aquesta Sindicatura per sol·licitar la seva intervenció perquè no és construïssin els habitatges dotacionals públics previstos a la carretera de Sant Cugat, 2X, i que aquest solar estigués destinat a zona verda, funció que exercia des de feia molt de temps.

Anteriorment, el dia 16 de maig de 2017, s'havia aprovat definitivament la modificació del Pla general metropolità, que qualificava aquest solar com a habitatge dotacional. L'associació valorava que la tramitació d'aquesta modificació no havia estat adequada i que no s'havia mesurat l'impacte que suposaria la reconversió d'aquest solar, previst per a equipaments però amb funció de zona verda, en habitatges dotacionals públics. Afegia que la intervenció afectaria negativament l'entorn, especialment de manera ambiental.

El 20 de maig de 2021, aquesta Sindicatura va emetre una resolució en què es pronunciava sobre tots aquests aspectes. **Va concloure que l'actuació havia estat adequada, tot i que recomanava al Districte millorar la comunicació amb els residents** de la zona de la carretera de Sant Cugat, especialment amb relació a l'actuació als baixos i els espais verds que quedarien a l'entorn de la construcció dels habitatges.

Aquesta institució considera que **la invitació al veïnat a participar en la taula de treball del projecte de cobertura de la ronda de Dalt és una mesura adequada** i en consonància amb la recomanació feta.

També cal tenir en compte que **es va posposar l'inici de les obres de construcció dels habitatges per si després d'aquest procés participatiu calia fer alguna modificació del projecte d'obres dels habitatges** que s'adaptés millor a les propostes del veïnat respecte als baixos i els espais verds.

De fet, d'entre les conclusions del procés participatiu, es troben diverses reivindicacions fetes per l'Associació de Veïns Vallcarca-Penitents, en concret l'increment de l'espai verd en aquest entorn, el foment de zones d'esport i salut, o la disminució de la contaminació en una via exempta de la zona de baixes emissions.

No obstant això, convé recordar que la finalitat d'aquest espai de participació era recollir propostes sobre el projecte que ha de cobrir la ronda davant d'aquest espai. **En cap cas, el procés participatiu tenia com a objectiu parlar de la idoneïtat o no de construir els habitatges dotacionals públics que preveu el planejament vigent.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Gràcia amb referència a aquest procés participatiu ha estat adequada.**

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.